

ЗАТВЕРДЖУЮ

професор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»

д. т. н., проф. Іван ДЕМИДОВ
2024 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації : «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» кандидата медичних наук, доцента кафедри терапії, реабілітації і морфології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника СТОВБАНА Миколи Петровича, представленої на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 12 від 28.05.2024 р.) рецензенти, а саме:

- професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д. держ. упр., професор Вероніка КАРКОВСЬКА;
- доцент кафедри публічного врядування, д. держ. упр., доцент Василь ПАСІЧНИК;
- завідувач кафедри регіонального та місцевого розвитку, д. е. н., професор Орестлава СИДОРЧУК.

1. Актуальність теми дисертації

Сьогодні основними завданнями удосконалення та реформування медичної системи є зростання якості життя громадян, продовження тривалості життя та розширення меж доступності послуг для різних соціальних груп та на різних територіях. Подальше реформування системи охорони здоров'я повинно відбуватись шляхом підвищення інноваційності та рівня координації закладів в медичній системі. Впровадження системи госпітальних округів, як об'єднань медичних установ, відбувалось на основі визначених принципів, засад управління, що закладені Постановою КМУ від 27.11.2019 р. № 1074 «Деякі питання створення госпітальних округів», наказом МОЗ від 20.02.2017 р. №165 «Про затвердження Примірного положення про госпітальний округ». Це дало можливість збільшити результативність та доступність лікувальних послуг для населення за останніх кілька років.

Разом із цим, механізми державного управління госпітальними округами ще не функціонують достатньо ефективно через наступні проблеми: недосконалість нормативно-правового забезпечення та потреба його уніфікації у різних сферах надання медичних послуг; недосконалість системи організаційно-управлінських горизонтальних зв'язків між медичними закладами; недостатня зорієнтованість на ключові показники розвитку медичних закладів; низький рівень взаємодії із громадськістю в округах; невисокі фінансові спроможності медичної системи; асиметричність інформаційних систем в управлінні госпітальними округами. Окрім того, подальший розвиток госпітальних округів потребує врахування сучасних тенденцій військового часу та повоєнного періоду: необхідності забезпечення сталого розвитку госпітальних округів, максимального доступу малозабезпечених верств населення до медичних послуг; потреба в інклюзивності медичних закладів та орієнтації на профілактичну медицину та інновації; виділення послуг та центрів психічного здоров'я, як окремих в рамках госпітального округу, адже потреба в них зростатиме.

Сьогодні також, потрібно сформулювати перелік та механізми застосування нових методів та інструментів стимулювання розвитку госпітальних округів та окреслити напрями реалізації механізму державного управління госпітальними округами та їх практичного застосування в

Україні. Необхідним також є формування системи оцінювання ефективності даного механізму та індикаторів такого оцінювання, що дасть можливість виявити прогалини державного управління в цій сфері. Ці та інші питання суттєво актуалізують тематику дисертаційного дослідження.

Дослідження проблематики розвитку госпітальних округів здійснено такими вченими, як: Бабінець Л., Богайчук В., Боровик І., Булах І., Варвянська С., Дорош В., Західна О., Зелезняк О., Іванов В., Калашник П., Качур О., Лейберюк О., Мазуренко О., Мамчин М., Мартишин О., Матюк Л., Мидлик Ю., Пагава О., Парій В., Романенко О., Рошин Г., Скрипник О., Стеценко С., Ткач О., Чугунова І., Устинова А. та інших. Науковці здійснювали дослідження щодо питань децентралізації медичної допомоги та формування госпітальних округів. У наукових працях Булах І., висвітлено побудову архітектури та структури взаємодії закладів вторинної медичної допомоги. Науковці Західна О. Р., Мидлик Ю. І. у дослідженнях також акцентують увагу на питаннях реформування системи ОЗ в умовах децентралізації. Качур О. Ю. досліджує питання фінансування системи ОЗ та джерел пошуку надходжень в систему.

Питання удосконалення системи державного управління активно досліджували: В. Авер'янов, Г. Атаманчук, О. Білик, С. Домбровська, В. Карковська, М. Карпа, Н. Обушна, В. Пасічник, П. Петровський, О. Радченко, О. Руденко, Н. Подольчак, О. Федорчак, Ю. Дзюрах та інші.

Проблеми розвитку та реформування механізмів державного регулювання, зокрема і в сфері охорони здоров'я в Україні досліджували сучасні вітчизняні науковці, серед яких: Л. Антонова, А. Барзилович, З. Бурик, М. Білинська, З. Гбур, І. Кринична, Д. Карамішев, Н. Кризина, З. Надюк, О. Оболенський, Н. Орлова, І. Парубчак, О. Мельниченко, О. Петроє, Я. Радиш, В. Трощинський, О. Худоба, Н. Чала та інші. Проте, у зазначених працях були висвітлені загальні шляхи реформування медичної системи, підвищення якості медичних послуг. Проте, науковцями не розроблено інструкцій щодо механізмів державного управління госпітальними округами, зокрема, удосконалення правових, організаційних, фінансових засад функціонування госпітальних округів. Таким чином, недостатня розробленість теоретико-методологічних засад і практичних аспектів удосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я та практична значущість проблематики зумовила актуальність дослідження.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційна робота виконувалась у межах науково-дослідної роботи за темою «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (номер державної реєстрації № 0120U100494). У процесі виконання НДР автором визначено ключові підходи до механізмів управління системою охорони здоров'я в умовах змін та реформ, подальшого удосконалення фінансування системи охорони здоров'я, сучасного інформаційного забезпечення та удосконалення механізмів взаємодії в системі охорони здоров'я; запропоновано напрямки удосконалення функціонування госпітальних округів на території України та госпітального округу Івано-Франківської області.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Наукове дослідження виконано дисертантом самостійно, з використанням останніх досягнень галузі науки публічного управління. Теоретичні положення та висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора у сфері теорії та практики державного управління, аналізу відповідної вітчизняної та зарубіжної літератури, а також нормативно-правової бази, що регулює окремі питання проблематики. При використанні наукових доробків інших учених для обґрунтування власних міркувань автора на них зроблено відповідні посилання. У дисертаційному дослідженні не використовувалися матеріали кандидатської

дисертації автора.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Для досягнення поставленої мети та виконання завдань дослідження використовувався системний підхід, комплексний підхід, концептуальний підхід, структурно-функціональний метод, історичний метод, методи узагальнення та систематизації, метод порівняльного аналізу та систематизації, методи узагальнення та групування, методи індукції, узагальнення, контент-аналізу та формально-логічного аналізу. На емпіричному рівні для розкриття специфіки об'єкта дослідження використовувалися методи статистики та емпіричного аналізу, зокрема ранжування, нормування показників, групування даних, середніх та відносних величин для дослідження ефективності механізму державного управління госпітальними округами та його складових, аналізу даних; експертних оцінок – для оцінки окремих індикаторів в рамках розрахунку інтегрального показника ефективності механізму державного управління госпітальними округами та виявлення проблем функціонування округів.

Статистичну та інформаційну основу дослідження забезпечили законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, укази Президента України, офіційні дані Державної служби статистики України, Міжнародних баз даних, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики, вітчизняних та міжнародних організацій. Під час дослідження проаналізовано наукові джерела, які відображають напрацювання провідних українських і зарубіжних вчених з розвитку та реформування механізмів державного регулювання в сфері охорони здоров'я в Україні.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У процесі дослідження автором було одержано такі найбільш суттєві наукові результати, що розкривають його особистий внесок у розробку досліджуваної теми та характеризують новизну роботи:

вперше:

– розроблено Концепцію розвитку госпітальних округів в умовах підвищення доступності та якості медичних послуг в Україні, яка містить цільово-результативий; концептуальний; організаційно-управлінський; оцінювальний-результативний; корегувальний компоненти і цілями якої є: забезпечення доступності та інклюзивності медичних послуг ГО; забезпечення якості та безпеки медичних послуг ГО; ефективний інноваційний розвиток у повоснному періоді. В авторській Концепції обґрунтовано підходи щодо вдосконалення механізму державного управління охорони здоров'я та визначено вектори державного управління госпітальними округами на наступні роки, а саме: сталості розвитку ГО; екологічності розвитку; інклюзивності діяльності; пріоритетної доступності для військових та ветеранів, вразливих верств населення, соціально-незахищених верств, осіб з обмеженими можливостями; пріоритетний розвиток напрямку психологічної підтримки у госпітальних округах та профілактичної медицини;

– сформовано функціонально-організаційний механізм державного управління системи взаємодії медичних закладів в межах госпітального округу, який, на відміну від існуючого організаційно-управлінського механізму державного управління, забезпечує комплексний підхід до управління системою взаємодії медичних закладів, підвищуючи ефективність їх роботи, якість медичних послуг та задоволеність пацієнтів шляхом запровадження: централізованого управління та координації госпітальним округом, створення єдиного центру управління госпітальним округом, який відповідає за координацію діяльності всіх медичних закладів округу (в чи при МОЗ); впровадження централізованих інформаційних систем задля забезпечення ефективного обміну даними між медичними установами та оперативного

реагування на потреби пацієнтів; розроблення і впровадження єдиних стандартів надання медичної допомоги; впровадження мультидисциплінарних команд; раціональне розподілення фінансових, матеріальних та кадрових ресурсів між медичними закладами округу для забезпечення їх максимально ефективного використання; запровадження механізмів спільного використання обладнання та інфраструктури; створення умов для обміну досвідом між медичними закладами округу; розробка і впровадження системи моніторингу та оцінки ефективності роботи медичних закладів на основі ключових показників ефективності (KPI);

– розроблено концептуальний базис механізму координації дій та обміну інформацією між закладами охорони здоров'я з точки зору державного управління, який показує, що для забезпечення ефективної взаємодії між закладами охорони здоров'я в госпітальному окрузі необхідно створити централізовану інформаційну платформу (автором запропонована модель даної платформи на основі удосконалення архітектури інформаційної системи HMIS (Health management information system). Це дозволить оптимізувати процеси управління, підвищити якість координації лікувальних заходів та ефективність використання ресурсів. Такий підхід сприятиме зменшенню витрат і підвищенню доступності та якості медичних послуг для населення госпітального округу;

– обґрунтовано комплексний підхід до оптимізації розподілу державних фінансових ресурсів в рамках діяльності ГО, шляхом: встановлення прозорих критеріїв фінансування; стимулювання профілактичних заходів населення; введення показників ефективності для медичних установ (автором розроблено та запропоновано методики оцінювання); підтримки інновацій та технологічного розвитку; моніторингу та оцінки результатів фінансування; розвиток громадської участі та транспарентності (залучення громадськості до процесу прийняття рішень щодо розподілу державних фінансових ресурсів та забезпечення відкритості та прозорості в цих процесах може покращити легітимність та ефективність). Це дасть можливість оптимізувати та сфокусувати фінансове забезпечення задля інноваційного розвитку ГО;

удосконалено:

– структуру комплексного механізму державного управління госпітальними округами, в якому, на відміну від існуючих аналогів, описано роль та значення складових в управлінні госпітальними округами та виділено чотири механізми: I. нормативно-правовий, II. організаційно-управлінський, III. фінансово-економічний, IV. інформаційно-комунікаційний, обґрунтовано особливості функціонування кожного із цих механізмів, проблеми функціонування в сучасних реаліях надання медичної допомоги, описано комплекс методів та інструментів, що дасть можливість підвищити ефективність функціонування госпітальних округів за рахунок урахування усіх складових задля забезпечення доступності та якості медичних послуг для різних верств населення;

– стратегію подальшого розвитку нормативно-правового механізму управління ГО, метою якої є покращення законодавства щодо реформування надання медичних послуг та формування і розвитку територіальної мережі ГО на основі комплексного підходу задля забезпечення рівного доступу (територіального та соціального) до високоякісних медичних послуг, оптимального використання ресурсів та інноваційності функціонування задля підвищення якості життя людей, що полягає в кодифікації законодавства, містить кілька пов'язаних блоків та дозволяє, та, на відміну від діючих пропозицій, дозволить досягнути комплексних змін у правовому забезпеченні (запропоновано розробити та прийняти наступні документи: Медичний Кодекс України, ЗУ «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування», «Про медичну діяльність», «Про спеціалізовану медицину», «Про забезпечення прав пацієнтів», «Про заклади охорони здоров'я», «Про лікарське самоврядування», Положення про взаємодію Госпітального округу з громадськістю);

– механізми громадського контролю та зворотнього зв'язку в рамках організаційно-управлінського підходу державного управління госпітальним округом, в тому числі через розробку положення про взаємодію Госпітального округу з громадськістю задля залучення стейкхолдерів та громадськості, врахування думок та потреб різних зацікавлених сторін, включаючи пацієнтів, медичних працівників, громадські організації та інші зацікавлені сторони

у процесі розроблення та впровадження механізмів координації та обміну інформацією; створення системи звітності та оцінки результатів; розроблення системи звітності та оцінки результатів роботи механізму координації дій та обміну інформацією між закладами охорони здоров'я, включаючи визначення ключових показників ефективності та якості надання медичних послуг;

– системні підходи до забезпечення сталості розвитку госпітальних округів через виявлення ключових факторів та завдань при забезпеченні екологічності лікарень в межах госпітальних округів; індикаторів та заходів щодо забезпечення сталого розвитку та інклюзивності закладу охорони здоров'я; інтеграції рівнів профілактики у загальну стратегію розвитку медичних установ. Сформовано складові стратегії покращення психічного здоров'я населення госпітальних округів, застосування механізмів деінституціоналізації передбачає комплекс заходів, спрямованих на створення доступних та якісних послуг психічного здоров'я та забезпечення доступності в межах громади. Це дозволить врахувати необхідність не лише ефективності розвитку госпітальних округів, але й забезпечення сталості їх розвитку в сучасних реаліях;

отримали подальший розвиток:

– трактування сутності та розкриття змісту наступних категорій та понять: *«госпітальний округ»*; *«система взаємодії медичних закладів»*, *«система взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу»*; *«розширення доступності медичних послуг госпітального округу»*; *«механізм державного управління госпітальним округом»*, як складна комплексна система впливу суб'єктів управління (органів влади у сфері охорони здоров'я) на об'єкти управління (госпітальні округи, лікарні, поліклінічні заклади) із залученням громадського сектору (суб'єктів впливу), що реалізується через систему механізмів: нормативно-правового, організаційно-управлінського, фінансово-економічного, інформаційно-комунікаційного та за допомогою методів та інструментів задля забезпечення доступності та якості медичних послуг для різних верств населення і спрямований на реалізацію ключової мети – розвитку та реформування системи охорони здоров'я в Україні і підвищення якості життя населення;

– систематизація міжнародного досвіду управління ГО, а саме запропоновано до застосування: моделі інтегрованого управління, що дозволить забезпечувати безперервний догляд пацієнтів через тісну співпрацю між різними рівнями медичних закладів; моделі фінансування на основі показників КРІ, використання електронних медичних записів, що сприятиме покращенню обміну інформацією між медичними установами, зниженню ризиків медичних помилок; застосування медичних мереж, створено медичні мережі, які об'єднують лікарні, клініки та інші медичні установи в регіоні; моделі превентивної медицини; громадської участі у прийнятті рішень активно залучають громадськість до процесу прийняття рішень у сфері охорони здоров'я; застосування телемедицини для ефективного лікування пацієнтів на відстані; модель професійного розвитку медичного персоналу, що включає регулярне підвищення кваліфікації, тренінги та участь у наукових дослідженнях;

– критерії комплексного оцінювання ефективності механізму державного управління госпітальними округами, на основі яких сформовано дві методики оцінювання: *на рівні держави* (запропоновано враховувати критерії ефективності фінансування госпітальних округів; доступності медичних послуг; забезпечення медичних прав пацієнтів та якості медичних послуг; інноваційності технологічного та управлінського розвитку у госпітальних округах) та *на рівні окремого госпітального округу* (рівень доступності медичних послуг; відповідність медичних послуг встановленим стандартам якості; оперативність та результативність управлінських рішень; раціональне використання фінансових ресурсів; достатність та кваліфікованість медичного персоналу; рівень впровадження інформаційних технологій у управлінські та медичні процеси; ефективність координації та взаємодії між різними рівнями медичної допомоги);

– виявлені ключові проблемні аспекти функціонування механізму державного управління госпітальним округом ГО в сучасних умовах, які вимагають комплексного підходу

до їх вирішення та розроблено напрямки усунення цих проблемних аспектів, а саме: реформування нормативно-правової бази, підвищення ефективності фінансування, впровадження сучасних інформаційних технологій, покращення координації між медичними установами та підвищення кваліфікації медичних працівників, підвищення ефективності управлінських процесів в кожному ГО.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Статті, опубліковані у наукових виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз

1. Stovban M. P., Mykhalchuk V. M., Tolstanov A. K., Maglona V. V. Interaction links of healthcare institutions within one hospital district. *Wiadomości Lekarskie*. 2021. Vol. LXXIV, iss. 3, pt. 2. P. 756–760. DOI: <https://doi.org/10.36740/WLek202103236>

(*Особистий внесок здобувача*: розроблено ключові концепції та методологічні підходи для оцінки та покращення взаємодії між установами охорони здоров'я, що забезпечило високий рівень теоретичного та практичного аналізу).

2. Seredyuk N., Stovban M., Kulacits N., Bielinskyi M., Kiritsa N., Fedorchenko M. Sudden cardiac death with recovery of cardiac activity (clinical case). *Cor et Vasa*. 2023. Vol. 65 (5). P. 790–795.

(*Особистий внесок здобувача*: наведено теоретичні засади розвитку кардіохвороб).

3. Stovban M. P. Implementation of the hospital district for the medical institutions: medical and social justification of the financial and economic state of Kalush Central District hospital before and after implementation. *Wiadomości Lekarskie Medical Advances*. 2023. Vol. 76, iss. 2. P. 243–250. DOI: <http://doi.org/10.36740/WLek202302101>.

4. Stovban M. P. Medical and social justification of the financial and economic condition of the «Horodenka non-commercial center of primary medical care» before and after the introduction of the hospital district. *Wiadomości Lekarskie*. 2022. Vol. 75 (11 pt 2). P. 2835–2838. DOI: <https://doi.org/10.36740/WLek202211219>.

6.2. Монографії

1. Стовбан М. П., Гбур З. В. Теоретико-методологічні основи поняття госпітальний округ в сфері охорони здоров'я. *Conceptual options for the development of medical science and education* : Collective monograph. Riga: Izdevniecība «Baltija Publishing», 2020. P. 80–97. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-44-0/05>

(*Особистий внесок здобувача*: розкрито важливі аспекти організаційно-управлінських підходів до формування госпітальних округів, акцентуючи увагу на ефективності державного управління та адміністрування у сфері охорони здоров'я).

2. Стовбан М. П., Толстанов О. К., Васильєв А. Г., Гбур З. В. Зарубіжний досвід утворення госпітальних округів в медичній сфері. *Wissenschaft für den modernen menschen: medizin, chemie, landwirtschaft, geographie, architektur* / [team of authors: Avrunin O. G., Denga O. V., Hbur Z. V., Malenko S. A., Ovcharuk V. A., Polenova G. T. and etc.]. Karlsruhe: NetAkhatAV, 2020. Bk. 1, Pt. 2. 192 p.: ill., tab. ISBN 978-3-9821783-1-8.

(*Особистий внесок здобувача*: здійснено ґрунтовний аналіз концепції госпітального округу з точки зору науки публічного управління та адміністрування та розкрито важливі аспекти організаційно-управлінських підходів до формування госпітальних округів).

3. Стовбан М. П., Толстанов О. К., Михальчук В. М. Особливості госпітальних округів різних регіонів України. *Wissenschaft für den modernen menschen: medizin, chemie, landwirtschaft, geographie, architektur* / [team of authors: Avrunin O. G., Denga O. V., Hbur Z. V., Malenko S. A., Ovcharuk V. A., Polenova G. T. and etc.]. Karlsruhe: NetAkhatAV, 2020. Bk. 1, Pt. 2 192 p. : ill., tab. ISBN 978-3-9821783-1-8.

(*Особистий внесок здобувача*: надано основні теоретичні та практичні основи для аналізу особливостей госпітальних округів у різних регіонах України; досліджено та систематизовано дані, що дозволило розробити ґрунтовні висновки щодо організації та функціонування госпітальних округів, а також їх впливу на якість медичних послуг).

4. Стовбан М. П., Стовбан І. В., Толстанов О. К., Гбур З. В. Методи дослідження механізму взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу на практиці. *Сучасні аспекти науки: колективна монографія* / за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т. П., 2020. С. 181–199.

(*Особистий внесок здобувача:* проведено детальне дослідження методів взаємодії медичних закладів, зосереджуючи увагу на практичних аспектах їхньої співпраці та координації; розроблено основні методологічні підходи для аналізу та оцінки ефективності цих механізмів).

5. Стовбан М. П., Толстанов О. К., Васильєв А. Г. Основні зміни в роботі закладів охорони здоров'я у зв'язку з утворенням госпітальних округів. *Громадське здоров'я в Україні: реалії, тенденції та перспективи*: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ждана В. М. та проф. Голованової І. А. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2020. С. 136–146.

(*Особистий внесок здобувача:* проведено детальне дослідження методів взаємодії медичних закладів, зосереджуючи увагу на практичних аспектах їхньої співпраці та координації; розроблено основні методологічні підходи для аналізу та оцінки ефективності цих механізмів).

6.3. Статті, опубліковані у наукових фахових виданнях України

1. Стовбан М. П., Михальчук В. М. Особливості взаємодії медичних закладів одного госпітального округу в умовах загострення епідеміологічної ситуації. *Наукові перспективи*. 2020. № 2 (2). С. 158–176. DOI: [https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-2\(2\)-158-176](https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-2(2)-158-176)

(*Особистий внесок здобувача:* детально розглянуто роль і обов'язки головних лікарів та механізми їх взаємодії з місцевими органами самоврядування і центрами первинної медико-санітарної допомоги під час загострення епідеміологічної ситуації та висвітлено питання санітарно-протиепідемічного забезпечення).

2. Стовбан М. П., Стовбан І. В. Механізми взаємодії обласної та районної клінічної лікарні в межах одного госпітального округу. *Наукові перспективи*. 2020. № 1 (1). С. 102–118. DOI: [https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-1\(1\)-102-118](https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-1(1)-102-118)

(*Особистий внесок здобувача:* проаналізовано умови та необхідність створення госпітального округу, особливості реформування закладів охорони здоров'я комунальної та державної форми власності у некомерційні та казенні підприємства, зокрема зміна форми фінансування).

3. Стовбан М. П., Завада О. Г. Ретроспективний аналіз основних показників ефективності діяльності Косівської ЦЛР за період 2014–2018 років. *Наукові інновації та передові технології*. 2021. № 1 (1). С. 115–129. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-1\(1\)-115-129](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-1(1)-115-129).

(*Особистий внесок здобувача:* проведено ретроспективний аналіз основних показників ефективності діяльності Косівської ЦЛР та запропоновано авторську методику розрахунку показників ефективності діяльності лікарні за складовими медичної, соціальної та економічної ефективності).

4. Стовбан М. П. Проблеми законодавчого забезпечення формування та діяльності госпітальних округів. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Вип. 37. С. 190–196. DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.37.35>

5. Стовбан М. П. Фактори впливу на ефективну взаємодію медичних закладів в межах одного госпітального округу. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Вип. 35. С. 173–179. DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.35.33>

6. Стовбан М. П. Вплив епідеміологічної ситуації на механізми взаємодії закладів охорони здоров'я. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 459–467. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.66>

7. Стовбан М. П. Особливості створення наглядових рад, проблеми у нормативному врегулюванні організаційних та процедурних засад їх діяльності та умови розробки перспективних планів розвитку госпітальних округів. *Наукові перспективи (Серія «Механізми державного управління»)*. 2024. № 1 (43). С. 985–1001. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1\(43\)-985-1001](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43)-985-1001)

8. Стівбан М. П. Фінансово-економічний аналіз стану КНП Центральна районна лікарня Калуської міської та районної рад Івано-Франківської області: аспект державного управління до та після запровадження госпітального округу. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Механізми державного управління»)*. 2024. № 2 (30). С. 1638–1651. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)-1638-1651](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-1638-1651)
9. Стівбан М. П. Ефективність реформи державного управління у сфері охорони здоров'я: індикатор – впровадження госпітальних округів. *Актуальні питання у сучасній науці» (Серія «Механізми державного управління»)*. 2024. № 3(21). С. 1226–1240. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-1226-1240](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-1226-1240)
10. Стівбан М. П. Вплив публічного управління на взаємодію закладів охорони здоров'я в умовах пандемії Covid-19 в межах одного госпітального округу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34 (73), № 3. С. 166–175. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.3/26>
11. Стівбан М. П. Категоріально-понятійний апарат поняття «госпітальний округ». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34 (73), № 6. С. 175–182. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.6/28>
12. Стівбан М. П. Проблеми фінансування медичних закладів після утворення госпітальних округів: аспект державного управління. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2023. № 3 (81). С. 188–195. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2023.3.31>
13. Стівбан М. П. Аналіз фінансово-економічного стану Рогатинської РЦПМСД запровадження госпітального округу: публічне управління. *Право та державне управління*. 2023. № 1. С. 319–326. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.1.48>
14. Стівбан М. П. Аспекти державного управління: аналіз фінансово-економічного стану Коломийської РЦПМСД. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. № 38. С. 245–252. DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.38.44>
15. Стівбан М. П. Законодавчий устрій щодо створення та державного регулювання госпітальними округами. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2023. № 1(79). С. 135–142. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2023.1.21>
16. Стівбан М. П. Фінансово-економічний аналіз діяльності Снятинської ЦРЛ: аспект державного управління до та після запровадження госпітального округу. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2024. № 1. С. 161–168. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.1.26>

6.4. Статті, опубліковані у виданнях країн ЄС

1. Стівбан М. П., Стівбан І. В. Основні характеристики системи взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу. *Open Access Peer-reviewed Journal. Science Review*. 2020. № 3 (30). С. 11–18. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/31032020/6994
(*Особистий внесок здобувача*: наведено теоретичні засади взаємодії закладів охорони здоров'я)

6.5. Опубліковані праці апробаційного характеру

1. Стівбан М. П. Окремі аспекти зарубіжного досвіду утворення госпітальних округів в медичній сфері. *Наукове забезпечення технологічного прогресу XXI сторіччя: матеріали міжнар. наук. конф., 1 травня 2020 р., Чернівці, Україна*. Чернівці: ЦНД, 2020. Т. 3. С. 31–33.
2. Стівбан М. П. Госпітальні округи різних регіонів України. *Здоров'я людини у сучасному світі: питання медичної науки та практики* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса 15–16 травня 2020 року). Одеса: ГО «Південна фундація медицини», 2020. С. 100–105.
3. Стівбан М. П. Госпітальні округи різних регіонів України (Житомирська та Чернівецька області). *Медична наука та практика на сучасному історичному етапі: збірник тез наук. робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1–2 травня 2020 р.)*. Київ: «Київський медичний науковий центр», 2020. С. 23–27.

4. Стовбан М. П. Фактори впливу на розвиток взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу. *Перспективи розвитку сучасної науки та освіти: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.*, Львів, 15–16 червня 2020 року. Львів: Львівський науковий форум, 2020. Ч. 1. С. 52–53.

5. Стовбан М. П. Госпітальні округи – мета і специфіка формування. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної медицини* : збірник тез наук. робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 26–27 червня 2020 року). Львів: ГО «Львівська медична спільнота», 2020. С. 42–47.

6. Стовбан М. П. Елементи та механізми взаємодії медичних установ інтегрованої системи. *Медичні науки: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса 19–20 червня 2020 року). Одеса: ГО «Південна фундація медицини», 2020. С. 92–98.

7. Стовбан М. П. Специфіка взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу. *Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Київ; Туреччина 7 жовтня 2020 р. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2020. С. 119–123.

8. Стовбан М. П., Стовбан І. В., Толстанов О. К., Гбур З. В. Досягнення позитивного соціального результату для населення від впровадження госпітальних округів. *Нові тенденції та невирішені питання профілактичної та клінічної медицини*: матеріали конф., 25–26 вересня 2020 р., Люблін, Республіка Польща. [Люблін], 2020. С. 56 – 60.

(*Особистий внесок здобувача*: розкрито суть позитивного соціального ефекту населення від впровадження госпітальних округів)

9. Стовбан М. П. Дослідження ефективності взаємодії медичних закладів в межах Східного Полтавського госпітального округу. *Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., Київ; Братислава, 7 вересня 2020 р. Київ: ФОП Кандиба Т.П., 2020. С. 98–102.

10. Стовбан М. П. Нормативно-правові акти, які потребують доопрацювання в частині регулювання діяльності госпітальними округами. *Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ; Великобританія 7 листопада 2020 р. / за ред. С. О. Романенка, І. В. Жукової. Київ ; Великобританія : ФОП Кандиба Т. П., 2020. С. 135–139.

11. Стовбан М. П., Щиріна К. В. Оцінка ефективності діяльності лікарні в межах госпітального округу. *Взаємодія закладів охорони здоров'я в межах госпітального округу: актуальні питання та інноваційні аспекти*: матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 9 грудня 2021 р.) / Нац. ун-т охорони здоров'я України ім. П. Л. Шупика. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021. С. 45–49.

(*Особистий внесок здобувача*: запропоновано шляхи та способи взаємодії, які мають стати частиною механізму державного управління взаємодії медичних закладів в межах госпітального округу).

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення і результати дисертаційного дослідження розглянуто та схвалено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких, зокрема: Міжнародна наукова конференція «Наукове забезпечення технологічного прогресу XXI сторіччя» (м. Чернівці, 1 травня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Здоров'я людини у сучасному світі: питання медичної науки та практики» (м. Одеса, 15-16 травня 2020 р.); Міжнародна науково - практична конференція «Медична наука та практика на сучасному історичному етапі» (м. Київ, 1–2 травня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи розвитку сучасної науки та освіти, (м. Львів, 15-16 червня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної медицини» (м. Львів, 26-27 червня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Медичні науки: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі» (м. Одеса,

19-20 червня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Київ, 07 жовтня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Нові тенденції та невирішені питання профілактичної та клінічної медицини» (м. Люблін, Республіка Польща, 25-26 вересня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Київ, 07 вересня 2020 р.); Другий міжнародний україно-німецький симпозіум з громадського здоров'я «Громадське здоров'я в соціальному і освітньому просторі - виклики в умовах реформування та перспективи розвитку» (м. Тернопіль, 22-24 вересня 2020 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Київ, 07 листопада 2020 р.); Міжнародна науково – практична конференція «Охорона та захист здоров'я людини в умовах сьогодення» (м. Київ, 6-7 листопада 2020 р.); Науково-практична конференція «Взаємодія закладів охорони здоров'я в межах госпітального округу: актуальні питання та інноваційні аспекти» (м. Київ, 9 грудня 2021 р.); XI Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в контексті євроінтеграції» (м. Київ, 12 травня 2022 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Теоретико-методологічні та методичні результати дисертаційної роботи використано у навчальному процесі в закладах освіти Івано-Франківської області, а саме: (шляхом застосування матеріалів дисертації у викладанні курсів з напрямку управління охороною здоров'я), зокрема: довідка про впровадження № 01-23/148 від 28.05.2024 р. про впровадження результатів дисертаційного дослідження шляхом використання матеріалів роботи при викладенні лекційного та практичного курсу магістрам зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» у «Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника; довідка про впровадження № 01/1772 від 29.05.2024 р. результатів дисертаційного дослідження шляхом використання матеріалів роботи в лекційних та практичних матеріалах здобувачам другого рівня вищої освіти, а також – слухачів курсів безперервного професійного розвитку у Івано-Франківському національному медичному університеті; довідка № 46-10-25 від 29.05.2024 р. про впровадження результатів дисертаційного дослідження шляхом використання матеріалів роботи в лекційних, семінарських матеріалах різних дисциплін у Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, автором розроблено тренінг в рамках викладання на програмі 281 «Публічне управління та адміністрування» на тему «Реформування управління медициною на рівні області», де викладені пропозиції наведені в дисертації щодо розвитку госпітальних округів.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що ключові теоретичні засади, напрацьовані автором дисертації, пропозиції та рекомендації дослідження, можуть бути застосовані для удосконалення процесів управління та функціонування госпітальних округів в Україні. Висновки та рекомендації дослідження уже використовуються:

– на державному рівні: Секретаріатом Кабінету Міністрів України використано пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування госпітальних округів (довідка № 12981/0/2-24 від 31.05.2024 р.); підкомітетом регіональної політики та місцевих бюджетів Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування регіонального розвитку та містобудування використано пропозиції щодо джерел спільного фінансування діяльності госпітальних округів (довідка від 31.05.2024 р. № 235д/10-2024/120055); Комітетом Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування під час підготовки та

опрацювання проекту нової редакції Закону України «Основи Законодавства України про охорону здоров'я» (довідка № 04-18/17-2024/120859 від 03.06.2024 р.);

– на регіональному (галузевому) рівні: впроваджені рекомендації та елементи механізмів взаємодії медичних закладів в межах Івано-Франківського госпітального округу, зокрема використано пропозиції щодо удосконалення інформаційного забезпечення, впровадження заходів, що сприятимуть сталому розвитку лікарень, інклюзивності їх роботи, впровадження програм психічного здоров'я, профілактики захворювань. Впроваджено пропозиції автора механізмів громадського контролю та зворотного зв'язку з пацієнтами і профільними громадськими об'єднаннями у комунальних некомерційних підприємствах: «Центр первинної медичної допомоги» Богородчанської селищної ради № 36 від 10.01.2024 р.; «Галицький центр первинної медико-санітарної допомоги» Галицької міської ради Івано-Франківської області № 01-24/49 від 18.01.2024 р.; «Галицька лікарня» Галицької міської ради Івано-Франківської області № 804/24/01 від 24 січня 2024 р.; комунальне підприємство «Городенківський некомерційний центр первинної медичної допомоги» Городенківської міської ради № 11343 від 26 грудня 2023 р.; «Городенківська багатопрофільна лікарня інтенсивного лікування» Городенківської міської ради № 5 від 04 січня 2024 р.; «Долинська багатопрофільна лікарня» Долинської міської ради № 1095.23/11/23 від 17.11.2023 р.; «Центр первинної медичної допомоги» Долинської районної ради Івано-Франківської області № 187.д-23-11 від 17.11.2023 р.; «Калуський міський центр первинної медико-санітарної допомоги Калуської міської ради» № 105 від 25 січня 2024 р.; «Калуська міська лікарня Калуської міської ради» № 138 від 29.01.2024 р.; «Центральна районна лікарня Калуської міської ради Івано-Франківської області» № 12 від 05 січня 2024 р.; «Івано-Франківський обласний клінічний кардіологічний центр Івано-Франківської обласної ради» № 1205 від 26.XII.2023 р.; «Коломийський районний центр первинної медико-санітарної допомоги Коломийської районної ради» № 1014 від 28.12.2023 р.; «Коломийська центральна районна лікарня» Коломийської міської ради № 1069 від 28 грудня 2023 р.; «Косівська центральна районна лікарня» Косівської міської ради Косівського району Івано-Франківської області № 1053 від 20.12.2023 р.; «Надвірнянський некомерційний центр первинної медичної допомоги» Надвірнянської міської ради № 58 від 11.01.24 р.; «Надвірнянська центральна районна лікарня» Надвірнянської міської ради № 91 від 12.01.2024 р.; «Івано-Франківська обласна дитяча клінічна лікарня Івано-Франківської обласної ради» № 1584 від 26.XII.2023 р.; «Івано-Франківський обласний перинатальний центр Івано-Франківської обласної ради» № 1513 від 28.12.2023 р.; «Івано-Франківський обласний клінічний центр паліативної допомоги Івано-Франківської обласної ради» № 01/74 від 17.01.2024 р.; «Рогатинський центр первинної медико-санітарної допомоги» № 1308 від 15.11.2023 р.; «Рогатинська центральна районна лікарня» № 11-13/161 від 27.05.2024 р.; «Снятинська багатопрофільна лікарня» Снятинської міської ради № 1095 від 27.11.2023 р.; «Снятинський центр первинної медико-санітарної допомоги» Снятинської міської ради № 2064 від 27.12.2023 р.; «Центральна міська клінічна лікарня Івано-Франківської міської ради» № 2315 від 29.12.2023 р.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Стівбана М. П. містить 476 сторінок. Основний зміст роботи викладено на 360 сторінках тексту. Робота містить 31 таблицю, 59 рисунків, список використаних джерел із 414 найменувань та 13 додатків.

Мова та стиль викладення є на належному науково-технічному рівні, за структурою та оформленням повністю відповідає вимогам МОН України, відповідно до наказу № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.).

11. У докторській дисертації «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» матеріали кандидатської дисертації «Клініко-патогенетичні передумови розвитку та особливості лікування хворих на негоспітальні пневмонії у поєднанні з анемічним синдромом» не використовувались.

12. Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона представлена до захисту

Дисертація за сутністю наукової проблеми, завдань та отриманими результатами повністю відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 *механізми державного управління* (Перелік наукових Спеціальностей затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057) та вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

У ході обговорення дисертаційної роботи до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи

13. З урахуванням зазначеного, ухвалили:

13.1. Дисертація Стовбана М. П. «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» є комплексним, системним дослідженням в галузі публічного управління, завершеною науковою працею, у якій розв'язано науково-прикладну проблему, що полягає у вдосконаленні механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії медичних закладів в межах одного госпітального округу.

13.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обгрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

13.3. У 37 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них: 4 статті у наукових періодичних виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, 16 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття опублікована у виданні країни ЄС, 5 монографій, 11 тез доповідей науково-практичних конференцій.

13.4. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 *механізми державного управління* (Перелік наукових спеціальностей, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 14 вересня 2011 року № 1057) та вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

13.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

13.6. Із урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Стовбана Миколи Петровича дисертаційна робота «Вдосконалення механізму державного управління госпітальним округом через ефективну систему взаємодії закладів охорони здоров'я» рекомендується до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

професор кафедри адміністративного та фінансового менеджменту, д. держ. упр., професор

 Вероніка КАРКОВСЬКА

доцент кафедри публічного врядування, д. держ. упр., доцент

 Василь ПАСІЧНИК

завідувач кафедри регіонального та місцевого розвитку, д. е. н., професор

 Орестлава СИДОРЧУК